

інший будинок. Можливо, деяких людей ця книга заставить цінувати те, що в них є, а деяких службовців примусить думати не тільки про себе, але і про людей, які їм довірили свою долю та своє життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев М. П. Из истории английской литературы. М. : Государственное издательство художественной литературы. 1960. – 497 с. – С. 40 – 134.
2. Аникин Г. В., Михальская Н. П. История английской литературы: Учеб. для студ. пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностранные языки». – 2-е изд., перераб., и испр. – М. : Высш. шк., 1985. – 431 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літ. середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 248 с. – С. 146-148.
4. Зарубежные писатели. Библиогр. слов. в 2 ч. Ч. 2. М. – Я / Под ред. Н. П. Михальской. – М. : Просвещение: Учеб. лит., 1997. – 448 с. – С. 80-84.
5. Заруб. Письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: А-Я / за ред. Н. Михальської та Б. Шавурського. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
6. История всемирной литературы. – М.: Издательство «Наука», 1985. – 810 с. – С. 292 – 297.
7. Мор Т. Утопия. – Москва : «Ладомир», 1993. – С. 464.
8. История Английской литературы. Москва : Издательство Академии наук СССР, 1958. – Т. 3. – 730 с. – С. 130, 326, 624.
9. Саламарин Р. М. Зарубежная литература: Учеб. пособие для филол. спец. вузов / Сост. М. Р. Волкова; Предисл. А. В. Русаковой; Послесл. Б. Л. Сучкова. – 2-е изд., испр. И доп. – М. : Высш. шк., 1987. – 369 с. – С. 15.
10. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія заруб. літ.: Середні віки та Відродження: Підручник / За ред. Я. І. Кравця. 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2011. – 476 с. – С. 334 – 341.

Воробйов Р.

Науковий керівник – асист. Сеньовська Н. Л.

АУТОДИДАКТИКА ЯК ВИЩИЙ РІВЕНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Професійну освіту можна розглядати з різних точок зору. Перш за все – як цілеспрямовану пізнавальну діяльність людей для отримання фахових знань, умінь. Однак, у сучасному суспільстві накопичено величезну кількість інформації, тому здобуття вищої освіти у зазначеному вище трактуванні може трансформуватися у багато років засвоєння знань із певної галузі, формування фахових умінь та навичок, відповідних професійних компетенцій. Саме тому відбувається постійний пошук шляхів оптимізації цього процесу. Одним із найефективніших є аутодидактика.

Цей термін (від грецького «autos» – «сам» і «didakticos» – «повчальний» від «didaskein» – «вчити») виник на межі педагогіки, філософії, культурології та когнітивної лінгвістики і означає практичну спрямованість на формування навичок самопізнання, самоорганізації і свідомого самовдосконалення особистості, як у професійній діяльності, так і в різних сферах повсякденного буття. У деякій мірі аутодидактизм є синтезом формальної та неформальної освіти – самоучка планує навчання педагогічно свідомо і в межах природної потреби, але не спонтанно. Дослідження аутодидактизму важливе у руслах педагогічної психології, теорії навчання та філософії освіти. Цій проблемі присвячені роботи Хейлі Кендалла [2], Брауна Реса-Стейндела [1] і Джоан Солон [3]. Однак, нерозкритими залишаються такі аспекти феномена роль аутодидактики у процесі здобуття майбутнім учителем кваліфікації та безпосередньо фахової діяльності.

Мета статті – розкрити значення аутодидактики як вищого рівня фахової підготовки майбутніх педагогів.

Поняття «аутодидактика» у сучасній науці розглядається поряд із терміном «самовиховання»: як друге є вищим рівнем виховання, так перше – освіти. Крім того, аутодидактом називають людину, яка зуміла самостійно отримати високий рівень фахових знань та умінь поза межами навчальних закладів. Щоправда, у таких людей виникає конфлікт не лише у соціальній сфері, а й у юридичній – взявши за беззаперечний гарант якості працівника наявність вищої освіти, людей без такої прийнято залишати за бортом.

Разом із тим, аутодидактика мусить бути невід'ємною складовою сучасної професійної педагогічної освіти. У майбутніх учителів має бути широкий вибір цікавого матеріалу, призначеного для самостійного вивчення – мотивація і, як наслідок, ефективність під час такого навчання зростає у геометричній прогресії. Водночас, студенти повинні відчувати, що самостійна робота отримує позитивний відгук наставників і принесе їм не лише моральне задоволення, але й значне підвищення якості знань і фахового рівня. Варто зауважити, що аутодидактизм є інструментом, тобто зазвичай доповнюється навчанням у формальному та неформальному середовищі, інструкціями та підручниками, тобто реципієнт користується усіма доступними навчальними засобами. У сучасних умовах професійна педагогічна освіта вже не розглядається як самоціль, а, скоріше, як засіб досягнення мети. Вона орієнтується або має орієнтуватися на індивідуальні потреби, інтереси та можливості окремих студентів, створюючи умови для їх розвитку. Цей зв'язок мусить бути двостороннім, тобто потребує самоусвідомлення майбутнього вчителя і неодмінно потужної особистості викладача, що, будучи для студентів проекцією майбутнього, коригує або формує їхній світоглядний ідеал.

Майбутнім педагогам необхідно наголошувати, що їхній фах передбачає необхідність самонавчання, створює умови, у яких вони повинні стати вчителями і для себе також, оскільки їхня професійна діяльність надзвичайно динамічна. Вищий педагогічний навчальний заклад, крім того, є сферою нових соціальних утворень студентів, у межах яких вони формують моделі поведінки. Усвідомлюючи це, важливо приділяти увагу їхньому самопозиціонуванню та емоційно-психічній саморегуляції. Цікавими формами роботи для розвитку критичності мислення майбутніх учителів є висловлювання викладачем явних нісенітниць і відзначення тих, хто їх зауважить. Необхідно також формувати бачення навчального матеріалу як інструменту, а не вантажу, позиціонувати процес навчання не заради навчання, а заради вагомого для майбутніх фахівців мотиваційного чинника.

Самонавчання реалізується виключно самостійно і відбувається за логікою безперервного процесу пізнання (кожна цікавість має власні причини для існування), воно реалізується поза межами навчального закладу, коли ніким не оцінюється і ніде не фіксується. Виходячи зі сформованих реальністю потреб, аутодидакт ставить собі завдання та вирішує їх.

Педагог як представник емоційної професії категорії «людина–людина», як зобов'язана комунікативна особистість, врешті, так чи інакше мусить мати вільний розум, щоб бути власним вчителем для себе. Інтелектуальна свобода починається тоді, коли людина говорить, що вона знає лише те, що нічого не знає, а після відразу додає, що вона знає, що насправді таке – чогось не знати. Рано чи пізно педагог ставить собі запитання чи володіє він достатнім обсягом необхідних для фахової діяльності знань, а отже на шляху самоусвідомлення займає позицію власного найкращого критика і власноруч ставлячи собі завдання, вирішує їх, формуючи самовиховну або аутодидактичну культуру.

Існуючи в категорії художньої філософії педагогіки, аутодидактизм в цілому є скоріше одним з аспектів вищої освіти, а рідше – складовою неофіційного самонавчання. Маючи могутні мотиваційно-стимулювальні запаси, останнє часто страждає від неефективного менеджменту, пошуку інструкцій, рекомендацій чи планів навчання та загальною неорганізованістю. У цій сфері традиційні менторські та фасилітаторські методи співпраці із викладачем підходять якнайкраще – з тою поправкою, що майбутній педагог буде формувати уміння вчитися, метафорично, наставник навчить його ловити рибу, а не нагодує нею.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Браун ПесаСтеіндел. TheCalltoBrilliance. A TrueStorytoInspireParentsandEducators, Thousand Oaks (CA) : Fredric, cop. 2006, с. 311
2. Джоан Соломон. ThePassiontoLearn: AnInquiryintoAutodidactism.London: RoutledgeFalmer, 2003.c. 240
3. ХейліКендалл.TheDay I BecameanAutodidact, New York : Delacorte Press, 1988. с. 288.